

Naam: Coralie Dierckx

Klas: 4TGM - TGC

Lesnr:

DEPARTEMENT RENO TORHOUT

Leerjaar: 4TSO

Leraar: Coralie Dierckx

Datum: 10/01/2013

School: Don Bosco Halle

Uur:

Lesopgave

Vak: Nederlands

Onderwerp: inleidende les rond sprookjes

Leerboek:

Doelstellingen

Kennis

De leerlingen maken kennis met Marita De Sterck en het boek *Beest in Bed*. Negen Volkssprookjes.

De leerlingen maken kennis met Jan De Kinder, verteller en illustrator.

De leerlingen kunnen enkele biografische gegevens van beide auteurs situeren (beroep, nationaliteit, doelgroep, leeftijd, bekende titels,...)

De leerlingen kennen de grote lijnen van het project

INZICHT

De leerlingen kunnen de verschillen aanwijzen in de benadering van de werkelijkheid in fictie en non-fictie.

Leerlingen zien in dat sprookjes volksverhalen zijn die de tot de literatuur en het cultureel erfgoed van een cultuur kunnen gerekend worden.

De leerlingen doorprikken de idee dat sprookjes kleuter- of kinderverhalen zijn. Zij zien in dat sprookjes oude verhalen zijn die jonge mensen willen waarschuwen of die een les bevatten.

Vaardigheden

De leerlingen kunnen

- hun voorkennis ivm sprookjes verwoorden
- De leerlingen kunnen woorden associëren met sprookjes
- De leerlingen kunnen op structurerend niveau tekstsoorten lezen bestemd voor onbekende leeftijdgenoten. Het betreft tekstsoorten zoals tijdschriftartikelen.

- vanuit een tekstervarende manier van lezen verschillen aanwijzen in de benadering van de werkelijkheid;

- verhaalelementen herkennen in sprookjes zoals personages, thema, tijd, ruimte;

- de gepaste leesstrategieën gebruiken bij activiteiten rond literair lezen;

- informatie over literatuur verzamelen en gebruiken;

Attitude

De leerlingen zijn binnen de gepaste communicatiesituaties bereid om te luisteren
 De leerlingen zijn bereid volkssprookjes te lezen;
 De leerlingen zijn bereid hun persoonlijke waardering en voorkeur voor bepaalde teksten uit te spreken.
 De leerlingen zijn enthousiast over het project sprookjes en kamishibai

**Leerplancitaat Nederlands tweede graad ASO –TSO – KSO, VVKSO – BRUSSEL
 D/2012/7841/001, p.6**

De literatuurcomponent heeft vooral een grote vormende waarde. Via fictie, boeken, literaire fragmenten kun je aandacht vragen voor het (inter)culturele

Om te bereiken dat leerlingen vaardig worden in het Nederlands laat je hen vooral taal gebruiken via **krachtige leerprocessen** en leeromgevingen. Om die te bereiken moet je aan twee voorwaarden voldoen: je geeft leerlingen relevante taken – taken waarvan leerlingen het nut van inzien en die hen aanspreken – en je geeft de kans op reële succeservaringen.

Geraadpleegde literatuur/bronnen

- Bonset, H., Nederlands in de onderbouw, 2010
- Van Coillie, J. Leesbeesten en boekenfeesten, 2012
- Kraaijeveld, R., Tekstervarend literatuuronderwijs (cursus L. Ghesquière)
  - http://www.klascement.net/site/visit_url.php?url_id=50552 (uppie duppie)
- Seks en doodslag voor het slapengaan. Geen aabare Disneyversie, maar ruigere sprookjes in het boek, *Beest in Bed*, De Morgen, 14 november 2012
- Marita DE STERCK, *Beest in Bed. Negen echte volkssprookjes verzameld en naverteld door Marita De Sterck, met prenten van Jonas Thys*. De Bezige Bij, Antwerpen, 2012
- Vanessa JOOSEN, *Sneeuwkapje en de 7 eendjes*. Blikopener, jaargang 6/2.
- VAN COLLIE, Jan, *Leesbeesten en boekenfeesten*, Davidfonds, 2007
- www.taalanderwijs.org
- <http://humortv.vara.nl/ca.9141-2.liliputter-kabouter-in-het-bos.html#entry>
- <http://www.iedereenleest.be/Default.aspx?BoekID=8165&ReviewID=9709&ReactieID=4775>: zo maakr Jonas Thys de prenten voor *Beest in Bed* en Marita de Sterck over *Beest in bed*
- ww. Users.telenet.be/maritadesterck: Ni
- boekenstoel: Marita De Sterck: Niet zonder liefde

Beginsituatie

De leerlingen starten het vakoverschrijdend project sprookjes en kalmishibai. Deze les is een inleidende les op de aanvang van het project., ttz de straattheateract Twee Wolven en de presentatie van Jan De Kinder, illustrator en schrijver van kinderboeken.

Leerlingen kennen doorgaans enkel de verpamperde versies van volkssprookjes, bestemd voor jonge kinderen. Zij associëren vaak sprookjes met kinderen en niet met volksverhalen voor (jong)volwassenen.

De leerlingen hebben klassikaal het boek *Wespennest* gelezen van Bart Moeyaert. Hieruit is gebleken dat

- sommigen nog onvoldoende kennis van het literaire begrippenapparaat hebben om hun leeservaringen te verwoorden en verder te durven gaan dan oppervlakkige verwoordingen.
- sommigen erg gedemotiveerde lezers zijn, die weinig leesplezier beleven.
- het dominerende klassikale leesniveau: Niveau 1 – belevende lezer, in mindere mate niveau 2, betrokken lezer is.

Bordschema

Project sprookjes en kamishibai

Fictie!

Marita De Sterck, *Beest in bed*

Verschillende versies

Timing	Fasering	Leerinhoud	Werkvormen en leeractiviteiten	Media
5 min	Organisatie	Lesonderwerp: sprookjes en kamishibai: inleidende les	<p>LLn noteren lesonderwerp in agenda</p> <p>LK noteert titel project op bord</p> <p>LK deelt projectmapjes uit en eerste werkblaadjes .</p> <p>LK: deze projectmap zullen jullie gebruiken voor hert project sprookjes en kamishibai. Het is een vakoverschrijdend project. Je zal materiaal krijgen van mijzelf, van mevrouw Clément en je zal ook zelf teksten en beeldmateriaal moeten verzamelen. Dat hoort allemaal thuis in deze map. Schrijf de titel van het project erop en je naam en je klas</p> <p>Om te werken met sprookjes moeten we natuurlijk eerst meer te weten komen over sprookjes.</p>	<p>Agenda</p> <p>projectmap werkblaadjes</p>
5 min	instap	Leerlingen activeren voorkennis Hans en Grietje, Sneeuwwitje, Roodkapje,Assepoester,....	<p>LK: Kennen jullie sprookjes?</p> <p>LK/ hebben jullie een lievelingssprookje. Of eentje waar je vroeger heel graag naar luisterde? Of eentje waarbij je jezelf in een van de personages herkent?</p>	
10 min	Oriënteren	<p>http://humortv.vara.nl/ca.9141-2.liliputter-kabouter-in-het-bos.html#entry</p> <p>Hans Teeuwen (1967): Nederlands cabaretier,een van de grootste talenten van de Nederlandse comedy-wereld Absurde/absurdistische humor, heel confronterende gedachtengangen. choqueert graag Fragment lilliputter/kabouter in het bos lomt uit debuutshow 1994 waarin hij o.a. gestoorde typetjes speelt , types waarmee iets aan de hand is. (gedachten: seks met meisjes van 8, In het fragment gaat het over iemand die het onderscheid niet kan maken</p>	<p>Leerkracht : Wie kent Hans Teeuwen?</p> <p>Leerkracht: geeft enkele tips</p> <p>Leerkracht: Bekijk het fragment. Wie wil kan al een trachten na te gaan welk typetje Hans Teeuwen hier neerzet. Wat begrijpt dat typetje ivm sprookjes niet ? (uitdaging voor vaardigere kijkers luisteraars)</p> <p>Leerlingen bekijken als intro het fragment Lilliputter/kabouter in het bos van cabaretier Hans Teeuwen</p> <p>Leerkracht: Waarover ging deze act?</p> <p>Leerlingen antwoorden</p> <p>Leerkracht: Welk typetje zet Hans Teeuwen hier neer?</p> <p>Leerlingen antwoorden en noteren antwoord op werkblad</p> <p>Leerkracht: Wat is er belangrijk als je sprookjes leest?</p>	<p>Internet werkblaadjes</p>

		<p>tussen fantasie en realiteit Ook: zanger acteur, regisseur Nieuwste show: Spiksplinters, 2011 na een pauze van een vijftal jaar (cf LAex Agnew) Profiel: http://www.uitzendinggemist.nl/afleveringen/1113484</p> <p>→ leerlingen begrijpen dat het voornaamste kenmerk van fictie is dat nu juist alles verzonnen is. Wat fictie is, is gefantaseerd. Sprookjes behoren tot het fantasiegenre. Vanuit dat besef volgt ook de juiste leeshouding bij fictie</p>	<p>Leerlingen antwoorden LK noteert fictie op het bord.</p>	
5 min	voorbereiden	<p>Leerlingen associëren woorden met sprookjes</p>	<p>Leerkracht: Welke tien woorden komen spontaan in je op wanneer je aan sprookjes denkt? Leerlingen noteren woorden op blad</p> <p>LK overloopt verdere opdracht (eindopdracht: collage)</p>	
20	uitvoeren	<p>Seks, goed zijn in bed, angst,... Niet: nogal beangstigend</p>	<p>Leerkracht :Voor het project sprookjes en kamishiibai gaan jullie werken met de sprookjes die Marita De Sterck verzamelde in haar laatste boek <i>Beest in Bed</i>.</p> <p><u>VERKENNING COVER EN ACHTERFLAP</u></p> <p>Leerkracht toont boek Leerkracht deelt kopie uit van cover en achterflap LK noteert titel en auteur op bord LK: De titel Beest in Bed, wat roept dat bij jullie op? LLN antwoorden LK: Is dit een titel die je zou kiezen voor een jong publiek? Voor</p>	<p>Website Marita de Sterck</p>

		<p>De illustraties van Jonas Thys, zijn naam wordt in de ondertitel vermeld</p> <p>De schone slaapster In de Disneyversie zoogt de schone slaapster geen tweeling. er bestaan verschillende versies van sprookjes</p> <p>Belangrijke elementen uit de biografie van Marita de Sterck 'slimme, wijze vrouw': 3 diploma's, reist de wereld rond als antropologe en verzamelt verhalen uit verschillende culturen over de hele wereld. Vaak over groeirituelen, volwassen worden en moeilijkheden dat dat met zich meebrengt, zware thema's</p> <p>Welke thema's? Wat is haar recentste boek? Waarover schrijft ze?</p> <p>Niet zonder liefde: stadsroman, freerunning - obstakels overwinnen in een relatie. Recentste titels: Niet zonder liefde</p>	<p>een kleuterboek? Waarom wel/waarom niet? LLN lezen samen met leerkracht de cover en de flaptekst LK: wat is er volgens jullie buiten de sprookjes, nog belangrijk in dit boek? LK: Wat vinden jullie van de coverillustratie? Welk sprookje illustreert dit? LK: hoe komt het dat jullie niet onmiddellijk wisten dat dit een illustratie van de schone slaapster is? LK/ Wat kunnen we daaruit besluiten? er bestaan verschillende versies van sprookjes LK noteert 'verschillende versies' op bord.</p> <p><u>KENNISMAKING MET MARITA DE STERCK</u></p> <p>LK: Kennen jullie Marita De Sterck? Laatste publicaties? Leerlingen weten waarschijnlijk weinig over de auteur Modelling: leerkracht gaat naar website van de auteur.</p> <p>Leerkracht: Stel dat je wat meer te weten wil komen over deze auteur? Naar welke informatie zoek je dan? Wat vertelt de cover? Aantrekkelijk? Leerlingen bekijken youtubefilmpje Niet zonder liefde Leerkracht: Wat vinden jullie van het filmpje. Wat is het doel van dit filmpje? (aanzetten tot het lezen van het boek) Bij wie is dit doel geslaagd? Wie zou misschien wel kiezen voor deze titel voor het volgende boekverslag?)</p>	<p>Youtube:niet zonder de liefde</p>
--	--	--	--	--------------------------------------

5 min	reflecteren		LK: we hebben een eerste inleidende les achter de rug en kennisgemaakt met het onderwerp sprookjes, het boek <i>Beest in bed</i> van Marita De Sterck en met de auteur zelf. Welke vragen roept dit allemaal bij jullie op? Wat zouden jullie willen te weten komen over sprookjes? Wat is er veranderd in je idee over sprookjes?	
-------	-------------	--	--	--